

ÚOHS a předsednictví ČR v Radě Evropské unie

CZBEBGDKEEFIFRIEITCYLTLULU
LUHUMTDENLPLPTATROELSKSI
SIESSEUKCZBEBGDKEEFIFRIEIT
ITCYLTLULUHUMTDENLPLPTAT
ATROELSKSIESSEUKCZBEBGDK
DKEEFIFRIEITCYLTLULUHUMTD
DENLPLPTATROELSKSIESSEUK
UKCZBEBGDKEEFIFRIEITCYLTLU
LULUHUMTDENLPLPTATROELS
SKSIESSEUKCZBEBGDKEEFIFR
FRIEITCYLTLULUHUMTDENLPLP
PTATROELSKSIESSEUKCZBEBG
BGDKEEFIFRIEITCYLTLULUHUM
MTDENLPLPTATROELSKSIESSE
SEUKCZBEBGDKEEFIFRIEIT
LTLULUHUMTDENLPLPTATROEL
ELSKSIESSEUKCZBEBGDKEEFIF

ÚŘAD
PRO OCHRANU
HOSPODÁŘSKÉ
SOUTĚŽE

OBSAH

NÁŠ ÚŘAD SE BUDE SNAŽIT, ABY ČR OBSTÁLA V TESTU DOSPĚLOSTI	3
ČEKÉ PŘEDSEDNICTVÍ V RADĚ EU	4
CÍLE ČESKÉHO PŘEDSEDNICTVÍ V OBLASTI HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE	5
OTÁZKY VEŘEJNÉ PODPORY V SOUVISLOTI S PŘEDSEDNICTVÍM	7
PRIORITY OBLASTI VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK	8
ČESKÉ PŘEDSEDNICTVÍ V RADĚ EVROPSKÉ UNIE VE VZTAHU K OCHRANĚ HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE	10
COMPETITION DAY	12
SPOLUPRÁCE V RÁMCI TŘÍ PŘEDSEDNICTVÍ	14

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

tř. Kpt. Jaroše 7, 604 55 Brno

Redakční rada: Kristián Chalupa, Filip Vrána, Martin Švanda, Jana Ištvanová

tel.: 542 167 288/243/225

fax: 542 167 112

e-mail: tiskuohs@compet.cz

www.compet.cz

Uzávěrka textu: 15. 1. 2009

Grafická úprava, tisk: Metoda spol. s r. o.

NÁŠ ÚŘAD SE BUDE SNAŽIT, ABY ČR OBSTÁLA V TESTU DOSPĚLOSTI

Martin Pecina
předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Předsednictví České republiky v Radě Evropské unie je bezpochyby velmi významným okamžikem v dějinách našeho samostaného státu. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a jeho předseda nesdílí názory některých politiků, že jde o věc marginální, nedůležitou či pouze administrativní. Náš Úřad se proto bude snažit v maximální míře přispět k tomu, aby Česká republika v tomto testu dospělosti mezi evropskými národy co nejlépe obstála.

Je bezpochyby pravdou, že není čas na to, abychom z řady důvodů nyní prosazovali významné priority nebo změny v legislativě Evropské unie. A to nejen proto, že Česká republika je státem relativně malým, ale zejména z toho důvodu, že v průběhu našeho předsednictví dojde k ukončení činnosti Evropského parlamentu a zároveň k jeho nové volbě. Proto jak v národních státech, tak ani v Bruselu není nejvhodnější čas pro přípravu nové legislativy. Zároveň se domnívám a také doufám, že by naopak mohla vzrůst role institucí typu antimonopolního úřadu, jehož funkční období není odvozeno od funkčního období vlády, popřípadě evropských institucí.

Důležitým tématem, které budeme řešit nejen na úrovni naší republiky a Evropské unie, ale i v rámci celého globalizovaného světa, bude bezpochyby další pokračování řešení finanční a ekonomické krize. Domnívám se, že by součástí tohoto řešení měl být i nový komplexní pohled na hospodářskou soutěž. Také proto by problematika řešená Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže měla být významnou součástí české role během našeho předsednictví. Musím se přiznat, že se na první polovinu roku 2009 docela těším.

ČESKÉ PŘEDSEDNICTVÍ V RADĚ EU

Jednotlivé členské země Evropské unie střídavě předsedají Radě Evropské unie. Nejde jen o formální záležitost, ale o jeden z nejdůležitějších nástrojů, jakým mohou členské země ovlivnit tvář a chod EU. Funkční období předsednictví trvá šest měsíců a členské státy jej vykonávají na základě principu rovnosti a rotace. Pořadí, na jehož základě se země v předsednictví střídají, stanovila Rada pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy na svém zasedání dne 13. prosince 2004. Pořadí bylo určeno až do roku 2020 a při jeho stanovení bylo dbáno na střídání zemí podle jejich velikosti a geografické polohy.

Stát, který předsedá Radě EU, má významné pravomoci. Svolává a řídí zasedání Rady EU, zastupuje Radu EU při jednání s ostatními institucemi EU a organizuje formální a neformální zasedání Evropské rady. Vystupuje jako mluvčí Evropské unie ve vztazích k třetím zemím nebo mezinárodním organizacím a reprezentuje společenství v zahraničí. Plní také roli vyjednavče v Radě EU, kde působí jako mediátor mezi členskými státy při rozhodování kvalifikovanou většinou. Od roku 1974, kdy vznikla Evropská rada, je význam funkce předsednictví obohacen také o možnost iniciace agendy EU.

EU2009.CZ

www.eu2009.cz – oficiální stránka českého předsednictví

Každý stát, ještě než zaujme post předsedající země v Radě EU, představí Evropskému parlamentu program a cíle svého šestiměsíčního působení v čele Rady EU. Tento postup byl zakotven v roce 1983 ve Slavnostní deklaraci o Evropské unii. Česká republika představila svůj programový dokument s názvem *Prioritní oblasti předsednictví ČR v Radě EU 2009* v říjnu 2007.

Od ledna 2007 jsou předsednické země sdruženy do takzvaných trií předsednictví, které během svého rok a půl trvajícího

mandátu tvoří předsednický tým (tři země, které se po sobě střídají ve funkci předsednictví). Země tria mají od roku 2007 povinnost vedle svého šestiměsíčního programu předložit Evropskému parlamentu také program osmnáctiměsíční, který odráží cíle všech tří spolupracujících států a je v platnosti po celou dobu předsednictví těchto zemí. Česká republika se předsednictví v Radě EU ujala 1. ledna 2009. Převzala tuto funkci po Francii a bude ji k 1. červenci 2009 předávat Švédsku. V rámci příprav českého předsednictví probíhala právě s těmito zeměmi intenzivní komunikace a společný program tria byl představen v červnu 2008.

Předsednické země 2006–2010

- Rakousko (1. pololetí 2006)
- Finsko (2. pololetí 2006)
- Německo (1. pololetí 2007)
- Portugalsko (2. pololetí 2007)
- Slovinsko (1. pololetí 2008)
- Francie (2. pololetí 2008)
- ČR (1. pololetí 2009)
- Švédsko (2. pololetí 2009)
- Španělsko (1. pololetí 2010)
- Belgie (2. pololetí 2010)

Je nepochybné, že půlroční předsednictví ČR v Radě EU, které je teprve druhým předsednictvím „nových“ států EU (ze států, které k EU přistoupily v roce 2004 a 2007, mělo jako první předsednictví Slovinsko), je pro naši zemi velkou výzvou. Česká republika získá nové zkušenosti jak na poli Evropské unie, tak na poli mezinárodním, kde nyní zastupuje organizaci reprezentující 27 států Evropy a téměř půl miliardy obyvatel.

Priority českého předsednictví

Česká republika stojí v čele EU v obtížném období. V červnu 2009 proběhnou volby do Evropského parlamentu a v návaznosti na ně bude muset české předsednictví zahájit proces jmenování nové Evropské komise. Důležitou roli přitom bude hrát i otázka institucionálního rámce unie, zejména osud tzv. Lisabonské smlouvy.

České předsednictví přichází s vizí *Evropy bez bariér* – Evropy, která plně využívá svého hospodářského, lidského a kulturního potenciálu a díky tomu dokáže obstát v globální politické i hospodářské konkurenci. Při současných turbulencích na finančních trzích a zpomalujícím se ekonomickém růstu má právě tato výzva pro Evropskou unii strategický význam. Odstranění bariér bránících využití potenciálu EU musí postupovat společně s ochranou proti nelegálním aktivitám ohrožujícím bezpečí a zájmy Evropanů. K těmto zastřešujícím cílům bude Česká republika během šesti měsíců svého předsednictví směřovat při realizaci tří hlavních prioritních oblastí: *Konkurenceschopná Evropa, Energetika a změna klimatu a Evropa otevřená a bezpečná.*

Konkurenceschopná Evropa

V klíčové oblasti konkurenceschopnosti se předsednictví zasadí o další rozvoj jednotného vnitřního trhu, který bude plně využívat přínosy globalizované ekonomiky. Lisabonská strategie pro růst a pracovní místa by se měla stát přední platformou pro střednědobé a dlouhodobé zvládnutí nové světové hospodářské situace. V jejím duchu se české předsednictví zaměří na rozvíjení všech svobod vnitřního trhu, zlepšování administrativního prostředí pro podnikání a zvyšování zaměstnanosti a pružnosti trhu práce. Zároveň je třeba pokračovat i v odbourávání vnějších bariér – nesmířit se s pozastavením procesu liberalizace světového obchodu, s nekalou konkurencí a nedostatečnou ochranou duševního a průmyslového vlastnictví v jiných zemích.

Energetika a změna klimatu

Důležitým tématem českého předsednictví bude soubor otázek spjatých s energetikou a změnou klimatu. České předsednictví v rámci projednávání klimaticko-energetického balíčku soustředí své síly na zajištění bezpečné, konkurenceschopné a udržitelné energetiky pro Evropu. Klíčový význam energetické bezpečnosti ostatně ukázaly již první dny českého předsednictví, kdy bylo třeba řešit krizi způsobenou zastavením dodávek zemního plynu z Ruska.

Evropa otevřená a bezpečná

Pozice Evropy jako globálního hráče je v první řadě podmíněna rozvojem transatlantického partnerství. České předsednictví

proto bude klást důraz na intenzivní dialog s představiteli nové administrativy USA v klíčových oblastech bezpečnosti, hospodářství a energetiky. V rámci Evropy bude Česká republika startovat projekt *Východního partnerství*, představující posílení spolupráce se zeměmi východní dimenze Evropské politiky sousedství, stejně jako se zeměmi zakavkazské a kaspické oblasti. Za českého předsednictví budou také pokračovat jednání o přistoupení kandidátských zemí – Chorvatska, Turecka a bývalé jugoslávské republiky Makedonie.

Vnější bezpečnostní hrozby v současném globálním světě stále více prolínají i do oblasti vnitřní bezpečnosti. V budování prostoru svobody, bezpečnosti a práva proto české předsednictví spatřuje společný zájem EU, který se dotýká života všech jejích občanů.

(připraveno s využitím www.euroskop.cz)

CÍLE ČESKÉHO PŘEDSEDNICTVÍ V OBLASTI HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

Kateřina Ševčíková
ředitelka Mezinárodního
odboru ÚOHS

Posilování konkurenceschopnosti členských zemí EU je jedním z hlavních cílů českého předsednictví v rámci motta Evropa bez bariér. Lepší ochrana hospodářské soutěže a spolupráce evropských soutěžních úřadů navzájem a spolupráce s podobnými institucemi mimo Evropu může jednoznačně přispět právě k podpoře konkurenceschopnosti.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) si, stejně jako ostatní centrální orgány státní správy, začal stanovovat priority své činnosti na první polovinu roku 2009 již před mnoha měsíci. Některé priority byly jasné již v té době, a to především ty, které mají souvislost s evropskými předpisy, jejichž platnost vyprší v průběhu českého předsednictví nebo nedlouho po něm a bude tudíž nutné zjistit spokojenost členských států s jejich současnou podobou a navrhnout a předjednat potřebné úpravy. Jiné priority však byly ovlivněny rychle se měnící situací na trzích a postupně tak musely být až do samotného začátku předsednictví upravovány a aktualizovány. Nyní je vše připraveno a naším hlavním úkolem je splnit svoji manažerskou úlohu, která je dle mého názoru v průběhu předsednictví nejdůležitější a nejlépe viditelná ostatními, a postarat se o to, aby stanovené body byly projednány a byl nalezen konsenzus členských zemí.

Místem, kde budou soutěžní priority projednávány, bude samozřejmě Rada EU, a to konkrétně její pracovní skupina G12 pro hospodářskou soutěž. Tato skupina bude oficiálně předvedána pracovníkem Stálého zastoupení ČR při EU, který bude

na přípravě jednotlivých zasedání úzce spolupracovat s pracovníky ÚOHS zodpovědnými za danou problematiku. Projednané body pak budou z pracovní skupiny pokračovat na vyšší úroveň Rady EU – Výbor stálých zástupců (COREPER I) a dále až na úroveň vládní.

Je samozřejmé, že největší díl odborné a detailní práce musí být vždy odveden na úrovni pracovní skupiny. Zvláště při projednávání sporných bodů je koordinační a vyjednávací úloha předsednického státu klíčová. Předsedající musí znát předem stanoviska jednotlivých členských států, neformálně s nimi předjednat případné námítky, požadavky a možné ústupky. Musí zajistit, aby zasedání pracovní skupiny probíhalo profesionálně, efektivně a nejlépe se závěrem vyhovujícím všem zúčastněným. Při současném počtu členských států je to nelehká úloha, pokud ji však nepodceňujeme a jsme na ni dostatečně připraveni, jistě dosáhneme dobrých výsledků.

Konkrétní priority v oblasti hospodářské soutěže bych představila ve třech následujících bodech: prohlubování spolupráce mezi soutěžními orgány členských států a Evropskou komisí v rámci Evropské soutěžní sítě, prohlubování spolupráce mezi soutěžními orgány členských států EU a soutěžními orgány mimo EU a prosazování soutěžního práva na soukromoprávní úrovni.

Evropské soutěžní orgány (každý členský stát má alespoň jednu či více institucí srovnatelných s českým ÚOHS) se v roce 2004 sdružily spolu s Evropskou komisí do tzv. Evropské soutěžní sítě (European Competition Network – ECN), která slouží jako platforma pro intenzivní spolupráci, výměnu informací, pravidelná setkávání, organizaci seminářů a navazování neformálních kontaktů napříč Evropou. Základní podmínky nejdůležitějších nástrojů spolupráce v rámci ECN jsou stanoveny v Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člácích 81 a 82 Smlouvy. Právě do období českého předsednictví bude spadat páté výročí založení ECN a především povinnost, vyplývající z Nařízení 1/2003, předložit zprávu o fungování Nařízení, popř. na základě této zprávy navrhnout jeho revizi. Již v roce 2008 byly členské státy požádány o připomínky k dosavadnímu fungování Nařízení a o návrhy změn. Do května 2009 Evropská komise připraví závěrečnou zprávu pro Evropský parlament a Radu EU a úkolem českého předsednictví bude pomoci při zveřejnění a při zahájení diskuzí o výstupech zprávy, popř. projednání legislativních změn, které zpráva ukáže jako nutné. ÚOHS má v plánu podpořit iniciativu prohloubení další spolupráce v rámci ECN také tím, že část mezinárodní konference „Soutěžní den“, kterou bude v Brně v květnu pořádat, věnuje právě pátému výročí založení ECN a revizi Nařízení 1/2003.

Do oblasti harmonizace prosazování soutěžního práva v rámci EU patří také problematika tzv. leniency programů jednotlivých zemí, tj. programů, které umožní účastníkům kartelu spolupracujícím se soutěžním úřadem na odhalení a ukončení kartelu buď úplné odpuštění, nebo alespoň snížení udělené pokuty. Na úrovni EU existuje vzorový leniency program, kterým se lze při vytváření národních programů inspirovat, a většina členských států má svůj vlastní leniency program, který v praxi používá. Ovšem právě z důvodu nejednotnosti přístupu k leniency žádostem v jednotlivých zemích vznikají pro žadatele

značné komplikace, které mohou v některých případech vést i k tomu, že se potencionální zájemce rozhodne tohoto nástroje nevyužít a kartel může zůstat neodhalen. Naším cílem v období předsednictví tedy bude podpořit další konvergenci leniency programů na unijní úrovni.

Neméně klíčovým tématem je podpora další spolupráce evropských soutěžních orgánů s jejich protějšky mimo Evropskou unii. Taková spolupráce probíhá živě na neformální úrovni i na úrovni mezinárodních uskupení jako jsou Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj a Mezinárodní soutěžní síť. Avšak v situacích, kdy evropské a mimoevropské soutěžní instituce potřebují spolupracovat na vyšetřování případů protisoutěžních aktivit s globálním rozměrem, kterých v posledních letech výraznou měrou přibývá a patří mezi ty nejzávažnější, je nutná jistá míra formalizace vzájemných vztahů a stanovení rozsahu spolupráce a výměny informací. K tomu slouží dohody o spolupráci ve věcech hospodářské soutěže mezi Evropskou unií a příslušnou zemí mimo Evropskou unii. Několik takových dohod již existuje a objevil se zájem o jejich další rozšíření, i na výměnu citlivých a tajných informací, a zároveň další země usilují o uzavření takových dohod. Aktivní diskuze probíhá např. s Kanadou a Jižní Koreou. Cílem našeho předsednictví bude vytvořit na úrovni Rady EU takové znění dohod o spolupráci, které zajistí efektivní odhalování kartelů a jiných závažných protisoutěžních praktik na globální úrovni a zároveň nepoškodí fungující veřejné prosazování soutěžního práva v rámci EU.

V průběhu roku 2008 se v EU stále intenzivněji hovořilo o tzv. soukromém prosazování (*private enforcement*) soutěžního práva, které je významným doplňkem prosazování veřejného, aplikovaného soutěžním úřadem. Ve zkratce, soukromé prosazování má zajistit jednotlivcům poškozeným protisoutěžními praktikami domoci se náhrady utrpěné škody. V mnoha členských zemích však nejsou dostatečné nástroje, které by soukromému prosazování soutěžního práva napomáhaly, nebo i přes existenci těchto nástrojů nedochází v praxi k podávání žalob k soudům v těchto věcech. Evropská komise se rozhodla napomoci širšímu rozvoji *private enforcement* a v roce 2008 vydala Bílou knihu o náhradě škody, ve které představuje možná řešení k širšímu uplatnění žalob v oblasti hospodářské soutěže. K návrhům obsaženým v Bílé knize probíhaly a probíhají živé diskuze na úrovni jednotlivých členských států a unijních institucí, mnoho návrhů se setkává s nadšeným souhlasem na straně některých zemí a subjektů a naopak s radikálním nesouhlasem jiných. Evropská komise dále deklarovala záměr předložit závazný právní předpis, pravděpodobně směrnici, který by oblast *private enforcement* upravoval. ÚOHS tuto iniciativu Evropské komise plně podporuje a v průběhu českého předsednictví vyvine maximální úsilí na podporu návrhu právního předpisu a jeho případného rychlého schválení pracovní skupinou pro hospodářskou soutěž.

Pokud bych měla stručně shrnout hlavní prioritní okruhy činnosti ÚOHS v průběhu předsednictví, řekla bych, že jsme se rozhodli především posílit spolupráci, komunikaci a prospěšné dopady ochrany hospodářské soutěže na jednotlivce. Tyto cíle jsou podle mého názoru plně v souladu s nejdůležitější rolí, kterou by mělo hrát každé předsednictví.

OTÁZKY VEŘEJNÉ PODPORY V SOUVISLOSTI S PŘEDSEDNICTVÍM

Kamil Rudolecký
první místopředseda ÚOHS

České předsednictví bude zcela jistě silně ovlivněno probíhající finanční krizí. Veřejná podpora je jednou z možností, jak dopady probíhající krize eliminovat a lze tedy předpokládat, že otázky slučitelnosti podpor specificky zaměřených na tento účel budou „na pořadu dne“. Již před počátkem českého předsednictví byl Evropskou komisí přijat Přečasný rámec pro státní podporu zlepšující přístup k financím. Tímto dokumentem členské státy EU získaly nástroj, jak překonat současnou globální ekonomickou krizi, a to především u subjektů, které jsou nejvíce postiženy omezeným přístupem k úvěrovým zdrojům.

Přečasný rámec zavádí několik dočasných opatření, která členskými státy dovolí podchytit výjimečné potíže, jimž nyní podniky čelí při získávání finančních zdrojů. Umožňuje tedy, aby členské státy po schválení programu podpory Komisí (tedy bez nutnosti notifikace každého individuálního případu) poskytl podporu ve formě:

1. *subvencovaných půjček* (např. k výrobě environmentálně šetrných produktů splňujících standardy ochrany životního prostředí nebo je převyšující),
2. *záruk za úvěry při snížení ročního prémia,*
3. *rizikového kapitálu pro malé a střední podniky až do částky 2.5 milionu EUR (místo současných 1.5 milionu EUR), a to v případech, kde alespoň 30 % (místo současných 50 %) investičních nákladů pochází od soukromých investorů,*
4. *přímé podpory maximálně ve výši 500 000 EUR.*

Všechna tato opatření jsou časově limitována do konce roku 2010. Dalším omezením je skutečnost, že tuto formu podpory není možno využít u podniků, které byly v obtížích před datem 1. 7. 2008. Rámec zároveň požaduje zasílání zpráv o implementaci tohoto nového nástroje v členském státě. Na základě těchto zpráv a ekonomické situace bude Evropská komise provádět celková hodnocení a případně přijímat další kroky.

Podpora bankovníctví v rámci finanční krize

Krize má a bude mít závažné dopady specificky na bankovní sektor celé Evropské unie. Došlo k zmrazení trhu mezibankovních půjček a snížil se přístup finančních institucí k likvidním prostředkům. V této souvislosti přijala Evropská komise zvláštní pravidla pro podporu bankovního sektoru. Jedná se o:

- Sdělení EK o použití pravidel pro poskytování podpory na opatření přijatá ve vztahu k finančním institucím v souvislosti se současnou globální finanční krizí (ze dne 25. října 2008),
- Sdělení EK k rekapitalizaci finančních institucí v rámci současné finanční krize (ze dne 5. prosince 2008)

Česká republika má z minulosti dosti rozsáhlé zkušenosti s řešením krize v bankovním sektoru. Sanována byla za pomoci veřejné podpory řada bankovních ústavů. Dlužno však podotknout, že i když se v případě ČR jednalo o systémovou krizi v důsledku transformace na tržní hospodářství, Komise nevzala při posuzování slučitelnosti těchto opatření v úvahu argumenty, že šlo o vážnou a mimořádnou poruchu hospodářství. V dnešní situaci však již k této formě obhajoby slučitelnosti přistoupila.

Sdělení lze použít pro systémová řešení krize a pro systémově významné případy ad hoc. Jde o to ujistit vkladatele, že neutrpí ztráty, a rovněž omezit možnost hromadného výběru vkladů (tzv. runu na banku). Konkrétně se jedná o podporu ve formě záruk a rekapitalizací finančních institucí, přičemž příjemci podpory by měli být vybráni na základě objektivních a nediskriminačních kritérií.

Opatření musí být časově omezená do doby, kdy bude obnovena důvěra ve finanční trhy a finanční instituce. Každých 6 měsíců by tedy měl členský stát přezkoumávat oprávněnost poskytnutých záruk a provedených rekapitalizací. Opatření musí být dobře cílená, přiměřená a navržena tak, aby omezila negativní účinky na hospodářskou soutěž a jiné členské státy. Je tedy nutné, aby finanční instituce, které jsou příjemcem podpory, provedly rekapitalizaci a za poskytnutí podpory nabídly kompenzační opatření. Příjemci podpory by se měli také významně podílet na napravení vzniklé situace, přičemž nesmí provádět agresivní obchodní strategii nebo expanzi na základě poskytnuté podpory.

Pro usnadnění spolupráce s členskými státy se Komise bude snažit přijmout rozhodnutí, pokud to bude nezbytné, i během 24 hodin.

V průběhu českého předsednictví lze tedy očekávat další záchranná opatření, a to nejen v oblasti bankovních ústavů, ale i ve výrobní sféře. Z výše uvedeného lze nabyt dojmu

roztrženého pytle všemožných podpor. Důležité však bude silné uvědomění, že veřejná podpora není žádným všelékem, může být jen přechodným můstkem, než se podaří nastolit vyvážené tržní podmínky a vzájemnou důvěru tržních subjektů. Unáhlené a neuvážené využívání podpůrných prostředků může naopak omezovat motivaci jednotlivých hráčů na trhu a být příčinou prohloubení krizového vývoje.

V průběhu předsednictví bude i nadále pokračovat kontinuita procesu reformy veřejné podpory na základě Akčního plánu. Hlavním obsahem je minimalizace a zdravé zacílení veřejných podpor. Cílem je i revize a přezkoumání všech předpisů v oblasti veřejné podpory za účelem jejich zjednodušení a zpřehlednění.

Revize již proběhla v těchto oblastech:

- Výzkum, vývoj, inovace
- Regionální podpora
- Rizikový kapitál
- Životní prostředí
- Veřejná podpora ve formě záruk
- Sdělení ohledně úrokových sazeb
- Služby veřejného zájmu
- Superbloková výjimka (cca 70 % podpor bude možno řešit bez asistence EK)

V současnosti probíhají či budou probíhat práce na pokynech v těchto dalších oblastech:

- spolupráce mezi vnitrostátními soudy a EK v oblasti státní podpory
- přímé zdanění podnikatelské činnosti
- státní podpora veřejnoprávního vysílání
- pojištění krátkodobých vývozních úvěrů
- pokyny o letecké dopravě (liberální přístup EK u region. letišť)
- přístavy a jejich infrastruktura

Předpokládaná revize procedurálních předpisů bude realizována pouze formou tzv. Best practices guidelines. Jde o dokument, který by měl upravit a popsat praktickou komunikaci členského státu s Evropskou komisí v průběhu vyjednávání o možnosti poskytnout veřejnou podporu. Zároveň by měl urychlit informační toky a posouzení celého případu.

V průběhu předsednictví bude v brněnském sídle ÚOHS uskutečněna mezinárodní konference, která by se měla zaměřit na praktické problémy aplikace pravidel veřejné podpory z pohledu členského státu a výměnu zkušeností při aplikaci nových pravidel veřejné podpory včetně těch „krizových“.

PRIORITY V OBLASTI VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

Andrea Schelleová
Odbor druhostupňového rozhodování ÚOHS

Základní prioritou pro předsednictví České republiky v oblasti veřejných zakázek je dosáhnout dohody o návrhu směrnice o koordinaci postupů zadávání některých veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby v oblasti obrany a bezpečnosti. České předsednictví, stejně jako uplynulé předsednictví Francie, taktéž sleduje případné nové iniciativy EK v oblasti udělování koncesí a v oblasti partnerství veřejného a soukromého sektoru, přičemž se vychází z již vykonané práce. Rovněž by měla být prověřena pozitivní úloha, kterou by veřejné zakázky mohly hrát v oblasti politiky pro malé a střední podniky, inovací a životního prostředí (ekologické veřejné zakázky). V neposlední řadě bude snaha podporovat úsilí v oblasti zadávání veřejných zakázek s využitím elektronických prostředků (e-procurement).

Hlavním předmětem jednání pracovní skupiny Rady EU pro veřejné zakázky je návrh směrnice pro veřejné zakázky v sektoru obrany – tzv. obranné směrnice. Cílem této směrnice je omezit excesivní užívání faktické výjimky z aplikace zadávacích směrnic v oblasti obrany, kterou umožňuje článek 296 Smlouvy ES, podle kterého platí, že každý stát může učinit opatření, která považuje za nezbytná k ochraně podstatných zájmů bezpečnosti a která jsou spjata s výrobou zbraní, střeliva a válečného materiálu nebo obchodem s nimi. Článek 296 Smlouvy o ES vyjímá vojenský materiál z pravidel jednotného trhu a jeho účelem je v podstatě zabránit konsolidaci evropského zbrojního průmyslu. Mnozí považují jeho zrušení za nutnou podmínku vzniku skutečně fungujícího evropského zbrojního trhu.

Evropské zbrojní trhy se vyznačují roztržitostí. Od 90. let 20. století si EU začala uvědomovat, že toto roztržitění působí negativně na hospodářství, a to z několika příčin:

- a) Výdaje na obranu se v posledních 20 letech snížily v důsledku geopolitického vývoje o polovinu (tzv. mírová dividendy), v důsledku čehož lze zaznamenat pokles obratu a zaměstnanosti a snížení investic v odvětvích výzkumu a technologie. Zatím však nelze počítat s tím, že by výdaje na obranu opět vzrostly.
- b) Náklady na vývoj nových zbrojních systémů vzrostly takovým způsobem, že i pro velké členské státy je obtížné nést toto finanční zatížení.

- c) Vznik nových struktur ozbrojených sil od konce studené války vedl ke snížení počtu tradičního vybavení, ale i ke vznesení nových požadavků na kvalitu obranných kapacit.

Cílem je proto zvýšit efektivitu z hlediska nákladů, která prospěje vnitrostátním rozpočtům a průmyslu a v neposlední řadě má také ozbrojeným silám zajistit nejlepší možný materiál.

Vytvoření evropské bezpečnostní a obranné politiky vyžaduje rozvoj nezbytných kapacit, pro něž je zase nutný výkonný evropský průmysl. K tomu by měl přispět rozvoj evropské technologické a průmyslové základny v oblasti obrany a postupné budování evropského trhu s obranným materiálem. Obojí posílí kapacity potřebné k tomu, abychom se vypořádali s celosvětovými úkoly v oblasti obrany a novými bezpečnostními výzvami.

Článek 296 Smlouvy

Veřejné zakázky v oblasti obrany spadají v zásadě do působnosti směrnice 2004/18/ES (článek 10), s výhradou článku 296 Smlouvy o ES, který upravuje výjimku z předpisů EU pro zadávání veřejných zakázek z důvodu národní bezpečnosti. V praxi však členské státy systematicky využívají článek 296 Smlouvy o ES k tomu, aby téměř všechny vojenské zakázky vyňaly z působnosti právních předpisů Společenství. Podobná situace panuje i na trhu s hospodářsky stále citlivějším nevojenským bezpečnostním materiálem. V obou případech se členské státy často odvolávají na článek 14 směrnice 2004/18/ES, aby obešly pravidla Společenství. Většina zakázek na zboží v této oblasti je tak zadávána podle vnitrostátních předpisů a postupů. Ze statistiky vyplývá, že 15 členských států v období mezi roky 2000 a 2004 zveřejnilo v úředním věstníku EU pouze 13 % všech smluv o obranném materiálu, přičemž tato hodnota se pohybuje mezi 2 % (Německo) a 24 % (Francie). Osvobození od povinnosti, které by podle právních předpisů Společenství mělo představovat výjimku, tak v praxi tvoří pravidlo.

Tento obvyklý postup členských států je v rozporu s judikaturou Evropského soudního dvora, který konstatoval, že použití článku 296 Smlouvy o ES by mělo zůstat omezené na jasně definované a odůvodněné výjimečné případy. Ve svém interpretačním sdělení EK z tohoto výroku Evropského soudního dvora vyvodila důsledky a vysvětlila, jak hodlá v budoucnosti v takových případech postupovat.¹

Směrnice o veřejných zakázkách v oblasti obrany

Tento návrh směrnice by měl přihlížet k pochybnostem členských států, zda stávající směrnice 2004/18/ES dostatečně zohledňuje zvláštní povahu vojenských veřejných zakázek. Tento návrh směrnice byl předložen 5. prosince 2007 spolu s návrhem směrnice o zjednodušení podmínek transferů produktů pro obranné účely uvnitř Společenství a sdělením EK. Obě směrnice usilují o vytvoření společného zbrojního trhu, avšak pomocí nástrojů, kterými je třeba zabývat se zvlášť.

eu2009.cz

Cílem tohoto návrhu směrnice je vytvořit jednotný evropský právní rámec, který umožní všem členským státům aplikovat právní předpisy Společenství, aniž by ohrozily své bezpečnostní zájmy. Tím by se měla snížit potřeba členských států používat článek 296 Smlouvy o ES. Jinak řečeno, článek 296 Smlouvy o ES zůstane zachován, ale měl by být omezen pouze na skutečně výjimečné případy, jak je upraveno Smlouvou o ES a jak to vyžadoval Evropský soudní dvůr. Tak by byl článek 296 Smlouvy o ES uplatňován pouze na ty případy, kdy zvláštní opatření nové směrnice nejsou dostačující k ochraně bezpečnostních zájmů členských států.

Dne 17. listopadu 2005 přijal Evropský parlament usnesení o zelené knize o veřejných zakázkách v oblasti obrany, v němž EK vyzval k vypracování směrnice, která bude zvýšenou měrou přihlížet k bezpečnostním zájmům členských států, rozvíjet zahraniční a bezpečnostní politiku a přispívat k posílení soudržnosti Evropy; směrnice mimoto zachová charakter Unie jako „civilní mocnosti“ a bude se zvláště věnovat malým a středním podnikům, které jsou v tomto sektoru silně zastoupeny.

Návrh směrnice by se neměl dotknout výjimky stanovené v čl. 296 odst. 1 písm. a) Smlouvy o ES, nicméně v článku 9 je toto ustanovení převzato ve formě odpovídající právu veřejných zakázek. Cílem je zvýšit právní jistotu a zamezit zneužívání článku 296, popřípadě jeho zbytečnému využívání. Veřejní zadavatelé se tak budou moci odvolávat na výjimku stanovenou v sekundárním právu.

Pokud jde o bezpečnost informací a dodávek, je pro veřejného zadavatele důležité, aby uchazeč přijal striktní závazky a podmínky. Uchazeči však nemohou vždy přijmout definitivní závazek nebo poskytnout požadovaný doklad, zejména vezme-li v úvahu činnost subdodavatele nebo povolení k převozu zboží. Návrh proto obsahuje pozměňovací návrhy, které uchazečům poskytnou více možností, aby skutečně splnili požadavky na ně kladené.

Další podstatnou částí návrhu je zavedení přezkumného řízení, které má za cíl zajistit uchazečům účinnou právní ochranu. Toto řízení zvýší transparentnost, zabráni diskriminaci při zadávání zakázek, a přispěje tak ke skutečné liberalizaci těchto zakázek. Systém opravných prostředků, který vytváří navrhovaná směrnice, v zásadě vychází z klasických směrnic o opravných

1 www.europarl.europa.eu

prostředcích, ale zároveň přihlíží ke zvláštním zájmům členských států při zadávání veřejných zakázek v oblasti obrany a bezpečnosti.²

Dne 13. 1. 2009 dospěl Evropský parlament a Rada EU k dohodě ohledně předloženého návrhu směrnice. Přijaté směrnice společně se směrnicí o transferech obranného vybavení mezi členskými státy, jež byla přijata na prosincovém plenárním zasedání, tvoří tzv. „obrný balíček“. Z hospodářského hlediska by měly mít z této reformy prospěch především evropské podniky, a to včetně malých a středních podniků, národní rozpočty a pracovní trhy. Nová směrnice by totiž měla přispět k posílení

2 www.europarl.europa.eu

spolupráce mezi průmyslovými podniky, omezení fragmentace trhu a k širšímu uplatňování pravidel vnitřního trhu s cílem zlevnit a zlepšit kvalitu produktů a posílit jejich konkurenceschopnost. Legislativa současně nijak neomezuje suverenitu jednotlivých členských států a zohledňuje autonomii EU a její soudržnost. Na žádost Evropského parlamentu byla do směrnice zařazena nová kapitola týkající se revize smluv, která má zaručit, že veřejné zakázky budou podléhat právní ochraně, zajistí transparentnost a nediskriminaci při zadávání veřejných zakázek a přispěje k vytvoření skutečného vnitřního trhu.

Z hlediska veřejných zakázek nemá EK vzhledem ke konci svého mandátu v plánu předložit žádný další legislativní návrh týkající se oblasti veřejných zakázek.

ČESKÉ PŘEDSEDNICTVÍ V RADĚ EVROPSKÉ UNIE VE VZTAHU K OCHRANĚ HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

Ondřej Dostal
tajemník pro hospodářskou soutěž, veřejnou podporu a veřejné zakázky
Stálé zastoupení České republiky při Evropské unii a
předseda pracovní skupiny pro hospodářskou soutěž Rady EU během CZ PRES

1. Východiska

Aktivita Rady EU¹ v oblasti ochrany hospodářské soutěže je v současnosti ovlivňována dvěma faktory. Zásadní reforma soutěžního práva ES proběhla před rozšířením EU v roce 2004, v souvislosti se kterým byla přijata nařízení Rady (ES) č. 1/2003 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článkách 81 a 82 Smlouvy a nařízení Rady (ES) č. 139/2004 o kontrole spojování podniků. Dále, četné předpisy soutěžního práva mají formu prováděcích nařízení Evropské komise (dále i jako „EK“), jejichž návrhy jsou diskutovány a přijímány mimo Radu EU (dále i jako „Rada“) poradními výbory EK na základě zmocňujících nařízení Rady.

Přijímání návrhů soutěžněprávních předpisů Radou EU bylo proto po rozšíření v roce 2004 až na výjimky² omezeno

1 Příslušnou formací je Rada EU pro konkurenceschopnost.
2 Viz například nařízení Rady (ES) č. 1419/2006 ze dne 25. září 2006, kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 4056/86, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článkům 85 a 86 Smlouvy v námořní dopravě, a mění nařízení (ES) č. 1/2003, pokud jde o rozšíření jeho působnosti na kabotáž a trampovou dopravu.

(monopol na předkládání legislativních návrhů má i v této oblasti Evropská komise). V současnosti lze v soutěžněprávní sféře očekávat předložení návrhu nařízení či směrnice³ nejdříve po vydání zprávy Evropské komise o fungování výše zmíněného procesního nařízení pro oblast kartelů a zneužití dominance, zprávy o fungování nařízení pro kontrolu spojování soutěžitelů nebo v souvislosti s iniciativou EK pro posílení soukromoprávního prosazování soutěžního práva. Prvně jmenovaná zpráva by měla být Radě EU a Evropskému parlamentu (dále i jako „EP“) předložena k 1. květnu 2009⁴. Zpráva o fungování nařízení pro fúze bude obdobně předložena v červenci 2009.⁵ Obě zprávy mohou, avšak nemusí, obsahovat doporučení pro případnou novelizaci uvedených nařízení, která by probíhala již po skončení českého předsednictví (dále i jako „CZ PRES“)⁶. Stejně tak není dosud zřejmé, zda a v jaké formě bude Radě předložen případný legislativní návrh pro soukromoprávní prosazování soutěžního práva. Významným momentem v této oblasti by mělo být hlasování pléna Evropského parlamentu o stanovisku k Bílé knize Evropské komise pro uvedenou problematiku, které proběhne počátkem března 2009. Projednávání návrhu příslušného legislativního opatření by teoreticky mohlo být zahájeno ještě za českého předsednictví.

Legislativní činnost Rady v oblasti ochrany hospodářské soutěže se však neomezuje pouze na návrhy nařízení či směrnic. Potvrzením této skutečnosti je zejména v uplynulých dvou letech aktivita v oblasti mezinárodních dohod o spolupráci při potírání

3 Tato možnost je upravena zejména článkem 83 Smlouvy ES.
4 <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/1203&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>
5 <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/1591&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>
6 Existuje však možnost věnovat se závěrům zprávy o fungování nařízení 1/2003 v rámci doprovodné akce CZ PRES, jmenovitě Soutěžního dne plánovaného ÚOHS na květen 2009 do Brna, a tak přispět k formulaci dalšího postupu v této oblasti.

protisoutěžních praktik mezi Evropským společenstvím a jeho významnými hospodářskými partnery⁷. Ve fázi před přijetím je dohoda uvedeného zaměření s Jižní Koreou, probíhá jednání o návrhu dohody s Kanadou a lze očekávat pokračování tohoto procesu v rámci boje Evropské komise s mezinárodními kartely.

Výše zmíněné okolnosti mohou ovlivnit během českého předsednictví soutěžně-legislativní působení Rady EU na ministerské úrovni, jejího přípravného orgánu – výboru stálých zástupců členských států při EU (COREPER) i pracovní skupiny pro hospodářskou soutěž, která je počátečním článkem projednávání legislativního návrhu v Radě. Následující text pojednává o rámci a očekávané náplni činnosti uvedené pracovní skupiny.

2. Procesní a organizační otázky předsednictví v pracovní skupině Rady pro hospodářskou soutěž

2.1 Pracovní skupina Rady pro hospodářskou soutěž

Tato pracovní skupina (technické označení v rámci nomenklatury pracovních skupin je G12) je jednou z více než dvou set pracovních skupin působících v rámci Rady EU. Členy pracovních skupin jsou zástupci členských států na expertní úrovni, jejichž úkolem je zkoumat legislativní návrh Evropské komise článek po článku a vznášet k němu případné připomínky. Jednání pracovních skupin jsou dále přítomni zástupci EK a generálního sekretariátu Rady, včetně člena právní služby Rady, který v případě potřeby objasňuje aspekty legislativních návrhů z hlediska práva ES. Pracovní skupiny jsou svolávány předsednictvím v souladu s načasováním předložení legislativních návrhů Evropskou komisí a podle potřeby úpravy tempa projednávání jednotlivých textů.

Stejně jako ostatní pracovní skupiny podává G12 zprávu o projednávání návrhu výboru stálých zástupců při EU (dále jako „COREPER“). Pro otázky hospodářské soutěže je příslušná část I COREPERu, složená ze zástupců velvyslanců členských států EU, věnující se mimo jiné otázkám vnitřního trhu, dopravy, a sociálním záležitostem.

2.2 Úloha předsedajícího pracovní skupiny

Vzhledem k neutrální a nestranné povaze institutu předsednictví v Radě EU je předsedající zejména moderátorem diskuse v pracovní skupině, jehož úkolem je usnadnit komunikaci mezi delegacemi a nalézání kompromisu ohledně problematičtějších bodů jednotlivých návrhů. Jeho úloha je odlišná od úlohy národního delegáta, který se spolu se zástupci ostatních členských zemí jednání účastní a vznáší případné připomínky a pozměňující návrhy k danému textu. Předsedající poskytuje delegacím přehled o celkové situaci při projednávání návrhu a otázkách, ke kterým je třeba další diskuse. Za tím účelem je ve stálém kontaktu s jednotlivými stálými zastoupeními členských států při EU, Evropskou komisí a Evropským parlamentem.

V zájmu větší efektivity předseda pracovní skupiny vedle formálních zasedání obvykle vede za asistence generálního sekretariátu Rady dvoustranná a mnohostranná jednání se zástupci členských států ohledně jejich pozic a možných kompromisních řešení. Pro vyjasnění stanovisek členských států EU před zasedáním pracovní skupiny je dále možné využít písemné procedury. V případě, že na úrovni pracovní skupiny byl návrh dostatečně prozkoumán a problematičtější otázky vyřešeny a/nebo v případě, že technická diskuse v pracovní skupině k dosažení kompromisu k některým bodům nepostačuje, předkládá předseda pracovní skupiny zprávu COREPERu.

Předsedajícím pracovních skupin je nápomocen příslušný útvar generálního sekretariátu Rady EU. V případě pracovní skupiny pro hospodářskou soutěž je to oddělení pro hospodářskou soutěž, celní unii, práva společností, práva duševního vlastnictví a veřejných zakázek ředitelství 1 generálního ředitelství C. Oddělení se, podobně jako je tomu u ostatních pracovních skupin Rady, zejména podílí na přípravě agendy jednotlivých zasedání a poskytuje předsedajícímu podle potřeby právní stanoviska a logistickou podporu, včetně překladů a distribuce dokumentů.

2.3 Legislativní postup pro předpisy ES v oblasti hospodářské soutěže – konzultační procedura

Projednávání legislativních návrhů ES v oblasti hospodářské soutěže se odehrává v rámci tzv. konzultační procedury, která je upravena článkem 192 Smlouvy ES. Postup konzultace má kořeny v původní smlouvě o ES, kdy zapojení Evropského parlamentu do legislativního procesu bylo v porovnání s dnešním stavem spíše symbolické a hlavními hráči byla Evropská komise spolu s Radou. *Tato procedura umožňuje Evropskému parlamentu vyjádřit své stanovisko k legislativnímu návrhu Evropské komise. V případech stanovených Smlouvou ES musí Rada konzultovat Evropský parlament před hlasováním o legislativním návrhu Evropské komise a vzít jeho stanovisko v úvahu. Rada není vázána stanoviskem EP, má pouze povinnost jej konzultovat. EP musí být znova konzultován, pokud se Rada příliš odchýlí od původního legislativního návrhu EK. V rámci této procedury jsou tedy pravomoci ve srovnání zejména s tzv. spolutřídňovací procedurou EP omezeny⁸.* K návrhu se dále mohou vyjádřit Hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů.

3. Očekávaná témata pro CZ PRES v oblasti hospodářské soutěže – chronologický přehled

3.1 Dohoda mezi ES a Jižní Koreou o spolupráci při šetření protisoutěžních praktik

Uvedená dohoda je dohodou tzv. první generace, která neumožňuje předávání důvěrných informací vztahujících se k šetřenému deliktu mezi stranami. Obdobně jako u ostatních dohod této generace lze očekávat úpravu podmínek vzájemné notifikace, spolupráce při šetření protisoutěžních praktik s dopadem na jurisdikci druhé strany, ustanovení o předcházení konfliktů (*negative comity*) a aktivní asistenci (*positive comity*) mezi

⁷ Právním základem pro přijetí těchto dohod jsou typicky článek 83 v kombinaci s článkem 308 Smlouvy ES.

⁸ Viz. http://europa.eu/scadplus/glossary/consultation_procedure_en.htm

soutěžními orgány Evropských společenství a Korejské republiky (Jižní Koreje). Dohody tohoto typu byly dosud uzavřeny mezi ES a USA, Japonskem a Kanadou. Vzhledem k pokročilosti projednávání dohody s Jižní Koreou bude dohoda pravděpodobně předložena k podpisu během CZ PRES.

3.2 Dohoda mezi ES a Kanadou o spolupráci a výměně informací při šetření protisoutěžních praktik

Na rozdíl od výše uvedené dohody první generace má tato dohoda, první z druhé generace, umožňovat i výměnu důvěrných informací získaných v rámci vyšetřování protisoutěžních praktik Evropskou komisí a kanadským soutěžním úřadem. Podle EK je tato kvalitativní změna nutná pro adekvátní reakci na narůstající komplikovanost kartelových dohod s globálním dopadem. Rada přijala mandát pro vyjednání uvedené dohody v říjnu 2008, předložení textu k projednání formacemi Rady je možné očekávat v druhé polovině českého předsednictví.

3.3 Soukromoprávní prosazování soutěžního práva

Jak bylo výše naznačeno, není dosud jisté, jakým způsobem se bude vyvíjet iniciativa EK směřující k nápravě neuspokojivého stupně rozvoje soukromoprávního prosazování soutěžního práva v EU. Podniky i jednotlivci, kteří utrpěli škodu v důsledku protisoutěžního jednání, v současnosti prakticky rezignují na možnost vymáhání její náhrady před soudem, a to v důsledku množství zejména procesních překážek. Evropský soudní dvůr přitom konstatoval⁹, že plná účinnost Smlouvy ES by byla ohrožena, pokud by jakákoliv osoba neměla možnost požadovat náhradu škody způsobené jí jednáním omezujícím či narušujícím soutěž a uvedl, že existuje povinnost (členských států EU) poskytnout účinné prostředky pro výkon práva na náhradu škody.

V těchto souvislostech vydala EK několik dokumentů zabývajících se možným řešením uvedené situace – úvodní studii

9 Případ C-453/99, *Courage and Crehan*, [2001] ECR I-6297, a spojené případy C-295/04 to C-298/04, *Manfredi*, [2006] ECR I-6619.

v roce 2004, tzv. „Zelenou knihu“ v roce 2005 a tzv. „Bílou knihu“ v roce 2008. V současnosti je Bílá kniha projednávána příslušnými výbory Evropského parlamentu a pravděpodobně v průběhu zasedání pléna ve dnech 9.–12. března 2009 EP vydá své stanovisko ke vhodnému rámci případné budoucí úpravy a nástrojů, které by měla obsahovat.

Evropská komise mezitím toto téma zařadila, jako jediné z oblasti ochrany hospodářské soutěže, na seznam prioritních a strategických iniciativ svého pracovního plánu pro rok 2009¹⁰. Tento materiál také obsahuje přehled možných alternativ vývoje: *a) nepodnikání dalších kroků, b) vývoj volitelných praktických nástrojů/nejlépejších praktik, které by byly doporučeny členskými státy, c) jistá míra sblížení národních postupů prostřednictvím komunitární legislativy (směrnice), a konečně d) plná harmonizace národních procesních pravidel prostřednictvím komunitární legislativy (směrnice či nařízení).*

Indicií ohledně dalšího vývoje může být také stanovisko výboru EP pro vnitřní trh a ochranu spotřebitele (IMCO) ze dne 3. prosince 2008¹¹, které žádá výbor pro hospodářské a monetární otázky (ECON), jako výbor zodpovědný za danou problematiku, aby do svého návrhu na usnesení EP zahrnuje následující výzvu Evropské komisi:

V zájmu většího stupně právní jistoty a zvýšené ochrany spotřebitele zvážila návrh vhodného mixu legislativních a nelegislativních opatření se společnými pravidly a mechanismy, které umožní přístup k plné kompenzaci jakékoliv osobě, která utrpěla škodu v důsledku porušení soutěžního práva. Uvedené stanovisko dále vyjadřuje podporu některým opatřením navrženým Bílou knihou EK, včetně reprezentativních a kolektivních „opt-in“ žalob, lepšího přístupu žalujících k důkazům, neodstrašujících nákladů řízení a dalších opatření pro kvantifikaci škody.

10 http://ec.europa.eu/atwork/programmes/docs/clwp2009_roadmap_priority_initiatives_en.pdf

11 <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+COMPARL+PE-412.282+02+DOC+PDF+V0//EN&language=EN>

COMPETITION DAY 2009

Soutěžní den (*Competition Day*), který je tradičně pořádán dvakrát za rok během jednotlivých předsednictví členských států v Radě EU, je vrcholnou událostí v oblasti hospodářské soutěže a zároveň příležitostí, jak přilákat pozornost Evropy mimo tradiční místa, jakými jsou v soutěžní politice Brusel nebo Paříž. V současné době neexistuje předepsaný formát této události a *Competition Day* sám o sobě nevznikl na smluvním základě, nýbrž jako neformální akce, konaná v rámci předsednictví, na které se setkávají experti na soutěžní právo z EU i členských zemí na nejvyšší úrovni. Postupem času se podoba ustálila na jedno- až dvoudenním trvání s tím, že většina témat, která jsou diskutována, reflektuje aktuální vývoj v soutěžním právu a politice v rámci EU. Je však zcela na předsedajícím státu, který *Competition Day* pořádá, aby

kromě obecných témat zaměřil pozornost všech členských států na témata, která ze svého pohledu považuje za prioritní. *Competition Day* se účastní zástupci Evropské komise, Evropského parlamentu, předsedové soutěžních úřadů a ministři členských zemí EU a zástupci mezinárodních organizací a významných advokátních kanceláří, které se zabývají soutěžním právem. Počet účastníků závisí na možnostech pořadatelské země a tématech, která mohou být zaměřena jak obecněji (účast laické veřejnosti) tak odborně (převažují zástupci soutěžních úřadů).

Přípravy na pořádání *Competition Day* začínají stanovením data a místa konání. Je nutné plánovat nejméně rok a půl dopředu, neboť termín jednání nesmí kolidovat s dalšími

významnými událostmi v oblasti soutěže (např. zasedání Soutěžního výboru OECD, pravidelné mezinárodní konference), ani s pracovním harmonogramem zástupců evropských institucí. Úřad se proto rozhodl uspořádat *Competition Day* ve dnech 13. a 14. května 2009 v kongresovém centru hotelu Holiday Inn v Brně. Konání takto důležité akce v Brně není neopodstatněné. Hlavním motivem je povzbudit zájem o jihomoravskou metropoli a zanést ji tak na pomyslnou „soutěžní mapu“ Evropy. Bývá také zvykem, že pořadající stát respektuje místem konání sídlo soutěžního úřadu, které v našem případě není obvyklým místem, kde se budou delegáti členských států pravidelně setkávat, a činí jej proto atraktivnějším.

Po určení data a místa konání následuje pozvání tzv. „VIP hostů“ (komisařka pro hospodářskou soutěž, zástupci Evropského parlamentu), jejichž časový harmonogram vyžaduje co nejvčasnější informaci o konání této události. Dále je třeba stanovit témata a následně najít vhodné řečníky, kteří jsou respektovanými odborníky v dané oblasti. V období od tří měsíců před konáním události pak přichází na řadu praktické otázky jako např. vytvoření webových stránek události, rezervace hotelů pro dostatečný počet účastníků, organizace registrace a bezpečnostních opatření, případně doprava účastníků z letiště na místo konání.

Competition Day a jeho organizace připadá na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) jako hlavního pořadatele v organizační spolupráci především s Úřadem vlády ČR. V současné době již známe předběžný formát českého *Competition Day*, který bude, jak je již tradicí, zahájen komisařkou pro hospodářskou soutěž Neelie Kroes spolu s předsedou Úřadu Martinem Pecinou. Témata, jimiž se první den budou pozvaní účastníci zabývat, se samozřejmě odvíjí od priorit stanovených Úřadem v oblasti hospodářské soutěže a budou akcentovat spíše odborné hledisko problematiky soutěžního práva. Podle předběžného návrhu půjde o soukromoprávní prosazování soutěžního práva, harmonizace *leniency* programů členských států EU a otázku kriminalizace kartelu, což je v současnosti velmi živé a kontroverzní téma nejenom v rámci Evropské unie.

Druhý den bude věnován 5. výročí Nařízení Evropské komise 1/2003. Nařízení vstoupilo v platnost 1. května 2004 a svěřuje mimo jiné národním soutěžním úřadům a soudům pravomoc aplikovat evropská soutěžní pravidla. V současné době probíhá revize tohoto Nařízení ve formě diskuse Komise se soutěžními úřady i odbornou veřejností, pro zajištění co nejširší možnosti vyjádřit se ke všem aspektům provádění pravidel hospodářské soutěže v praxi. Lze očekávat, že během českého předsednictví bude vypracována a následně předložena Evropskému parlamentu zpráva o fungování Nařízení. Spolu s Nařízením 1/2003 své „páté narozeniny“ oslaví i Evropská soutěžní síť (*European Competition Network* – ECN). ECN bylo založeno jako fórum pro diskuzi a spolupráci soutěžních úřadů v případech, kdy jsou aplikovány Články 81 a 82 Smlouvy ES. Základy fungování ECN jsou podloženy ve „Zprávě Komise o spolupráci v síti soutěžních úřadů“ a „Společném prohlášení Rady a Komise o fungování soutěžních úřadů“. V rámci ECN jsou diskutovány

soutěžní problémy a prosazován společný přístup skupiny expertů ve specifických sektorech.¹

Competition Day v Brně má ve své druhé části v plánu věnovat prostor velmi aktuálnímu tématu – současné hospodářské krizi a jejím dopadům na soutěžní politiku EU a jednotlivých členských států. Je zřejmé, že se do popředí dostanou otázky harmonizace pravidel veřejné podpory a hospodářské soutěže spolu s návrhy na nápravná opatření, která mohou zachránit celá odvětví průmyslu.

Úřad bude samozřejmě organizovat i večerní program, který se bude odehrávat na hradě Špilberk v centru Brna, spolu s chystanou slavnostní večeří a kulturním programem.

Organizace *Competition Day* je výzvou nejen tématicky, ale také z hlediska logistiky. Ze zkušenosti předchozích organizátorů víme, že prodlevy mezi vystoupením řečníků a méně zajímavá témata nebo řečníci jsou rychle zapomenuti, ale dlouhé čekání na špatně zorganizovaný odvoz z místa konference zanechá ve všech účastnících negativní vzpomínky na jinak bezchybně připravenou událost. Samostatnou kapitolou je samotné místo konání konference a v případě dvoudenního akce i zajištění večerního programu. Ten se pokaždé liší a záleží jen na pořadatelích, jakým způsobem se pokusí účastníky zaujmout. Slovinské předsednictví například vsadilo na organizovanou prohlídku hlavního města a slavnostní večeři ve společenském centru, zatímco v Paříži si naši delegáti na *Competition Day* mohli vychutnat samostatnou prohlídku expozic v galerii Louvre. Proto, ačkoliv Úřad nemůže nabídnout tak jedinečné prostory jako je Louvre, se zástupci našeho Úřadu ve spolupráci s ostatními pořadatelí vynasnaží, aby se brněnský soutěžní den stal reprezentativní akcí českého předsednictví, na kterou budou všichni vzpomínat jen v dobrém. Je jasné, že organizace musí být připravena do posledního detailu: od časového harmonogramu příjezdu účastníků a jejich ubytování, přes zajištění dostatečného množství občerstvení na „*coffee breaks*“, až po poskytnutí plynulého a kvalifikovaného tlumočení.

Doufáme, že český *Competition Day* organizovaný naším Úřadem, bude úspěšnou akcí, které se zúčastní odborníci pokrývající nejzajímavější témata aktuálního dění a zároveň dobrou příležitostí pro sdílení zkušeností a kontaktů v dynamicky se rozvíjející oblasti, kterou soutěžní právo bezesporu je. Smyslem setkání během *Competition Day* totiž není pouze výměna názorů mezi soutěžními odborníky, ale také – za vydatné účasti médií – rozšíření povědomí veřejnosti o činnosti evropských soutěžních úřadů a jejich zapojení do aktivní spolupráce s Evropskou komisí a Radou EU.

1 Např. bankovníctví, cenné papíry, energetiky, motorová vozidla, pojišťovnictví, potraviny, farmaceutika, svobodná povolání, zdravotní péče, životní prostředí, telekomunikace, média, IT & informace atd.

SPOLUPRÁCE V RÁMCI TŘÍ PŘEDSEDNICTVÍ

Daniel Stankov
Mezinárodní odbor ÚOHS

Předsednictví Rady EU funguje na principu rotace členských států, což znamená, že každých šest měsíců předsedá Radě jiná země. Pro zajištění kontinuity a sjednocení společné evropské politiky v konkrétních oblastech, byl vytvořen institut tzv. „Trojky“, tedy tři navazujících předsednictví, která úzce spolupracují na tom, aby možné rozpory v jejich prioritách neohrozily plynulý chod fungování EU. Na základě rozhodnutí Rady ze dne 1. ledna 2007, které reagovalo na rozšíření Unie o dva nové členské státy, tak spadá předsednictví České republiky do Trojky tvořené Francií, jež zahájila předsednictví v druhém pololetí 2008, a Švédskem, které bude EU předsedat v druhé polovině roku 2009, tedy po České republice. Výběr samotného pořadí států není nahodilý, ale odráží myšlenku, že by v trojici vybraných států měl figurovat jeden velký stát se zkušeností předšlých předsednictví a jeden nový členský stát.

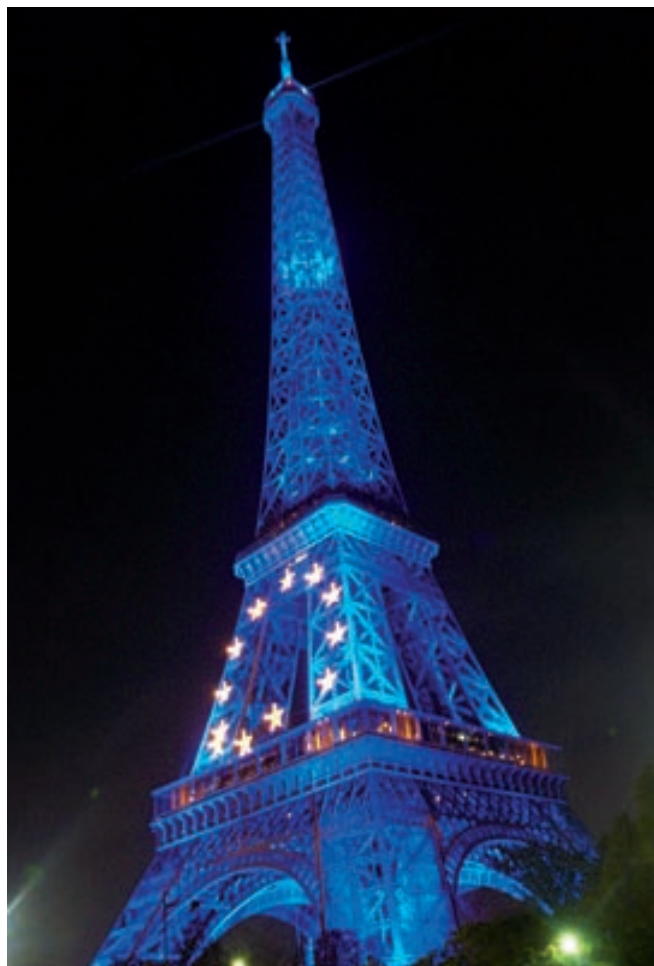
Český premiér Mirek Topolánek, vicepremiér pro EU Alexandr Vondra a ministr zahraničí Karel Schwarzenberg spolu s francouzským státním tajemníkem pro evropské záležitosti Jean-Pierrem Joyetem, švédským ministrem zahraničí Carlem Bildetem a švédskou ministryní pro evropské záležitosti Cecilii Malströmovou, se dohodli na společném jmenovateli všech tří šestiměsíčních předsednictví a tím má být „reforma“, neboť Francie, ČR a Švédsko budou EU předsedat v době, kdy mají vstoupit v platnost nové institucionální změny obsažené v reformní smlouvě EU.

Trojka spolupracuje zejména při formulaci priorit. Je nezbytné, aby signál, který vysílají tři předsednictví byl jasný a srozumitelný a aby se v ideálním případě témata jednotlivých předsednictví doplňovala a nepřekrývala nebo dokonce nevylučovala. Na první pohled by se mohlo zdát, že koherenci českého a francouzského předsednictví narušují jejich motta. Francie zahájila své předsednictví s mottem „*Une Europe plus protectrice*“, tedy „více ochranná Evropa“, které ovšem odkazuje především na snahu o sjednocení imigrační politiky EU, nikoliv na možná restriktivní opatření v oblasti hospodářské soutěže. Oproti více ochranné Evropě stojí „Evropa bez bariér“ – jak zní motto českého předsednictví v EU. Hlavní prioritou českého předsednictví je posilování konkurenceschopnosti, deregulace, důraz

na čtyři základní svobody Unie (svoboda pohybu osob, služeb, kapitálu a zboží) a prosazování liberální obchodní politiky. V konečném důsledku tedy nejde o kontradikci vůči motto francouzskému. Prioritní témata Švédska navazují na francouzská a česká a zahrnují: klima, energii a životní prostředí, růst a konkurenceschopnost včetně revize rozpočtu EU a úsilí o vytvoření bezpečnější, transparentnější a otevřenější Evropy.

Na pozadí těchto obecných priorit je pak nutné vytvořit dílčí priority sektorové a sjednotit tak budoucí postup i na úrovni soutěžních úřadů, neboť ty jsou zodpovědné za obsazování pracovních skupin Rady a expertní posudky v oblasti hospodářské soutěže nebo veřejné podpory a veřejných zakázek, jak je tomu v případě Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“). Zástupci Úřadu se proto již ve fázi příprav na české předsednictví opakovaně setkali se zástupci francouzského a švédského úřadu, aby koordinovali svůj postup v procesu legislativních iniciativ, návrhů a priorit, na které má být v průběhu jejich předsednictví kladen důraz.

Během tohoto období, tedy zhruba rok před začátkem francouzského předsednictví, se již projevil odlišný přístup

ke koordinaci společných postojů ze strany francouzského¹ a švédského soutěžního úřadu. Francouzi vychází z dlouhodobé zkušenosti participace na rozhodování v EU a silného institucionálního a finančního zabezpečení administrativního aparátu, který již před začátkem francouzského předsednictví několikaletě převyšoval možnosti Úřadu. Úřad naproti tomu musí spoléhat na dlouhodobější přípravu a vyjednávání v časově širším horizontu, zejména proto, že v případě rychlých změn nedokáže na modifikaci priorit či společných postojů zapojit takové množství lidí.

Zástupci Úřadu proto zjistili, že přestože francouzské předsednictví předcházelo tomu našemu, priority „ke konzultaci“ mělo české předsednictví připravené ve stejnou dobu jako francouzské, tedy s půlročním náskokem. Zástupci Švédska, kteří již měli zkušenost s předchozím předsednictvím, které navazovalo na francouzské, potvrdili podobnou zkušenost s francouzskou stranou, která dokázala v relativně krátké době aktivizovat odborníky v oblasti hospodářské soutěže a připravit hned několik možných variant pro vyjednávání společných priorit v této oblasti - Česká republika a Švédsko pak musí být schopny připravit odpovídající reakci velmi pružně.

Francie, jako silný stát EU s velkým úřednickým aparátem může své zájmy prosadit mnohem jednodušeji a není do takové míry závislá na svých partnerech v rámci osmnáctiměsíčního předsednictví. Přesto Úřad během jednání nevystupoval pouze jako prostředník mezi francouzskou a švédskou delegací, ale navrhoval kompromisní řešení a přicházel s návrhy, které by reflektovaly francouzské ambice na prosazení určitých kroků a zároveň nezablokovaly jednání Rady tím, že by se předsednické státy diametrálně odlišovaly ve svých názorech na prosazování priorit.

Zajímavé bylo i poučení ze švédské tradice transparentnosti a zodpovědnosti vůči občanům (veškeré priority a dokumenty jsou automaticky veřejné, přístupné na internetu a velmi rychle přeloženy do švédštiny) s francouzským administrativním a zodpovědným pojetím – ještě půl roku před zahájením francouzského předsednictví nebylo možno diskutovat o některých dílčích prioritách, protože soutěžní úřad neobdržel vzhledem k citlivému obsahu schválení jejich „odtajnění“. Ve finální fázi příprav na předsednictví pak bylo možno pozorovat obrovský nárůst aktivity všech zapojených úřadu spolu s četnými změnami „na poslední chvíli“, jejichž implementace do společného rámce předsednictví byla nezdárná obtížná.

Úřad si z četných setkání se švédskými a francouzskými kolegy odnesl cenné zkušenosti. V tomto směru byla velmi užitečná návštěva švédského soutěžního úřadu, který se velikostí podobá tomu našemu, na podzim roku 2007. Švédští kolegové se během připravených přednášek zaměřili na důležitost dlouhodobého plánování a příprav, včetně vytvoření finančního rámce,

1 Ve Francii fungovaly dvě instituce zabývající se ochranou hospodářské soutěže. DGCCRF - *Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes* a Conseil de la concurrence. K 1.1.2009 se tyto instituce v rámci reformy francouzské administrativy sloučily pod Conseil de la concurrence. V gesci DGCCRF nadále zůstávají jen záležitosti týkající se ochrany spotřebitele.

eu2009.cz

administrativního zajištění komunikace s novináři, spolupráce s ostatními rezorty a především s praktickými radami na úspěšné zvládnutí účasti na pracovních skupinách. Byli jsme upozorněni na problémy, které mohou vyvstat při pozdní organizaci *Competition Day*, při nedostatečném zajištění tlumočnických služeb nebo při jiných organizačních komplikacích. V tomto směru lze dodat, že především jazykové vybavení našich delegátů nelze podceňovat, neboť jsme byli upozorněni (a v praxi jsme si to již ověřili), že mnozí delegáti na jednáních pracovních skupin využívají francouzštinu jako jednacího jazyka Unie a některé dokumenty posílají v předstihu pouze ve francouzštině a anglické překlady následují s časovou prodlevou, která v případě nutnosti připravit se zodpovědně na nadcházející jednání hraje významnou roli.

Spolupráce se švédským i francouzským soutěžním úřadem se nese ve velmi přátelském duchu a Úřad má v současnosti výjimečnou možnost zapojit se (byť ne na nejvyšší úrovni) do rozhodovacího procesu EU a přispět tak svými zkušenostmi k formulování společné politiky hospodářské soutěže. Věříme, že tyto zkušenosti přispějí k hladkému průběhu našeho předsednictví a že „trojka“ Francie, Česká republika a Švédsko se vypořádá se všemi výzvami a úskalími, které nadcházejících osmnáct měsíců přinese a to nejen v oblasti ochrany hospodářské soutěže.

Na závěr lze dodat, že spolupráce mezi státy Trojky hraje roli také v případě, že Unie čelí nečekaným problémům či výzvám, na jejichž řešení často jeden stát nestačí. Byli jsme svědky rychlé reakce Francie na finanční krizi, která již zasáhla i Evropu a která se určitě promítne i v modifikaci priorit jednotlivých předsednictví. I proto jsou již do budoucna naplánovány schůzky se zástupci švédského a francouzského soutěžního úřadu, které mají zajistit společný přístup v politice hospodářské soutěže a zabránit případným „překvapením“, která by mohla vzniknout při jednostranné snaze o přijetí takových opatření, která by se v dané chvíli jevila jako nezbytná, ale v dlouhodobém horizontu by mohla soutěžní politice EU spíše uškodit.

